

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original Article

สภาพทางครอบครัวและการเคลื่อนย้ายที่ทำงานของหญิงโสเภณี
Family Status and Changing Workplace of
Songkhla Commercial Sex Workers

ภavana เอื้อโกวิทธุ์ชัย สศ.บ.*

Powana Uahgowitchai*

ชาญ เอื้อโกวิทธุ์ชัย พ.บ.*

Charn Uahgowitchai

สุทัศน์ ดิศรพงศ์ *

Sutas Disornpong

สว่าง จันทร์สร **

Sawang Chansorn

* ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 12 สงขลา

* STD and AIDS Centre, Region 12,

** หน่วยกามโรคและโรคเอดส์อำเภอหาดใหญ่

Songkhla

** Hatyai STD and ATDS Unit

บทคัดย่อ

ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 12 สงขลา ได้ทำการศึกษาสภาพทางครอบครัวและการเคลื่อนย้ายที่ทำงานของหญิงโสเภณี จังหวัดสงขลา จำนวน 450 คน พบว่าที่มีภูมิลำเนาเดิมจากภาคเหนือมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 54.44 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 20.00 และภาคใต้ร้อยละ 13.56 มีพี่น้องทำงานแบบเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 4.00 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 4,238.33 บาท โดยพบว่า โสเภณีแอบแฝงมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (4,851.67 บาท) สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของโสเภณีโดยตรง (3,931.67 บาท) มีภาระที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวมากที่สุดคือ การเลี้ยงดูพ่อแม่ คิดเป็นร้อยละ 68.00 รองลงมาคือ ส่งลูกเรียนคิดเป็นร้อยละ 10.00 และภาระต้องสร้างบ้านคิดเป็นร้อยละ 4.89

โสเภณีมีประวัติการย้ายที่ทำงานคิดเป็นร้อยละ 41.11 โดยพบว่า ในจำนวนดังกล่าวเป็นการย้ายภายในจังหวัดเดียวกันคิดเป็นร้อยละ 32.43 และเป็นการย้ายข้ามจังหวัดและไปต่างประเทศคิดเป็นร้อยละ 67.03 และ 0.54 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการทำงานกับจำนวนครั้งการย้ายที่ทำงาน พบว่า โสเภณีที่ทำงานน้อยกว่า 1 ปี มีการย้ายที่ทำงานไม่เกิน 1 ครั้ง ในขณะที่ผู้ทำงานมากกว่า 1 ปี มีแนวโน้มจะย้ายที่ทำงานมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป ส่วนใหญ่โสเภณีจะมีเวลากลับบ้านอย่างน้อย 0-1 ครั้งต่อปี โดยช่วงที่กลับบ้านมากที่สุดคือสงกรานต์ คิดเป็นร้อยละ 58.07 รองลงมาคือปีใหม่และตรุษจีนคิดเป็นร้อยละ 26.51, 5.78 ตามลำดับ

การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สำคัญพบว่า

1. ประวัติการเป็นลูกคนที่เท่าไรในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีอาชีพเป็นโสเภณีของพี่น้องในครอบครัว
2. ภูมิลำเนาเดิมไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนพี่น้องที่ประกอบอาชีพเดียวกัน
3. รายได้ในปัจจุบันขณะที่ทำการศึกษา และภาวะความรับผิดชอบครอบครัวในปัจจุบัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดที่จะย้ายที่ทำงาน

จากผลการศึกษาจึงควรให้มีการติดตามโสเภณีเหล่านี้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่องานควบคุมและป้องกันโรคเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์อย่างเต็มที่

ABSTRACT

The STD and AIDS Regional Centre 12 has studied the social status and changing work-place of 450 Songkhla commercial sex-workers in August - November 1992. The results of this study were as follows:

1. Most of the female commercial sex workers came from the north (54.44%), north-east (20.00%). Their mean income was 4238.33 baht/month. They had to take care of their parents (68.00%), send their children to study (10.00%) and build their houses (4.89%).
2. The sex-workers had changed their work-place at least once (41.11%), including movement in the same province (32.42%), movement across the province (67.57%). Songkran holiday was the most common period for them to go back home (58.07%).
3. The sex-workers were more from the North than other from regions ($P < 0.05$).
4. The income per month and the responsibility in taking care of their parents were not statistically significance with the thought to change their work-place, ($P > 0.05$).

As the result of this study, a good and effective follow-up system of these female sex-workers should be established in order to be more effective in the prevention and control of STD and AIDS.

บทนำ

ในการสำรวจจำนวนหญิงโสเภณีทั่วประเทศเมื่อวันที่ 1-12 มกราคม 2534 พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 79,218 คน จากแหล่งแพร่ 5,964 แห่ง⁽¹⁾ สำหรับอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จากการสำรวจของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 12 สงขลา ในช่วงเดียวกัน พบว่ามีโสเภณีจำนวน 634 คน จาก 80 แห่ง และที่อำเภอหาดใหญ่จำนวน 2,798 คน จาก 133 แห่ง⁽²⁾ แม้ว่าในปัจจุบันนี้จะมียาที่สามารถรักษาโรคให้หายได้และใช้ได้ดี แต่เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการในการควบคุมโรคตลอดจน

เศรษฐกิจ และฐานะของประชาชนที่ยังยากจน การขาดความรู้ และสาเหตุอื่นๆ ที่เป็นเหตุจูงใจให้หญิงโสเภณีต้องหันมาประกอบอาชีพการค้าประเวณี นอกจากนั้น ลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของหญิงเหล่านี้คือ การเคลื่อนย้ายที่ทำงานตามสถานบริการต่างๆ อยู่เสมอ ภัตตร ลิมานนท์ และคณะ (2534)⁽³⁾ ศึกษาในโสเภณีภาคเหนือ จำนวน 125 คน พบว่าสาเหตุที่หญิงเหล่านี้เลือกมาประกอบอาชีพขายบริการทางเพศที่สำคัญคือ ความยากจน ความต้องการเงินและภาระที่ต้องเลี้ยงดูบิดา มารดาและบุตร และพบว่า มีการหมุนเวียนเปลี่ยนสำนักบริการ โดยมีปัจจัยหลาย

ประการที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายที่ทำงานของโสเภณีดังกล่าว อาทิเช่น ความไม่พึงพอใจในสถานที่ทำงาน ไม่พึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับ เป็นต้น

การเคลื่อนย้ายที่ทำงานของโสเภณีมีความสำคัญต่องานควบคุมกามโรคเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้าอัตราการเคลื่อนย้ายสูงย่อมมีปัญหาต่อการแพร่กระจายของกามโรคและโรคเอดส์สูงตามไปด้วย ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 12 สงขลา จึงได้ทำการศึกษาถึงสภาพทางครอบครัวและปัจจัยในการเคลื่อนย้ายที่ทำงานของโสเภณีในจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญอันอาจนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีดำเนินงานด้านการควบคุมกามโรคให้ได้ผลดียิ่งขึ้นต่อไป

วัสดุและวิธีการ

1. เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey design)

2. วิธีการศึกษา ใช้พื้นที่การศึกษา 2 อำเภอ คือ อำเภอเมืองและอำเภอหาดใหญ่ โดยศึกษาทั้งในโสเภณีโดยตรง ซึ่งได้แก่ หญิงตามสำนัก โรงแรม และโสเภณีแอบแฝง ซึ่งได้แก่ หญิงบริการตามบาร์ไนท์คลับ สถานอาบอบนวด ร้านอาหาร รวมแล้วได้กลุ่มตัวอย่างโสเภณีที่ทำการศึกษาลำดับ 450 คน ดังนี้ คือ กลุ่มโสเภณีโดยตรง 300 คน และประเภท แอบแฝง 150 คน

3. ขนาดตัวอย่าง

สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีจับฉลาก (Simple random sampling) โดยคำนวณขนาดตัวอย่างที่ต้องใช้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร = 3,432

e = คลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง = 0.05

จากการคำนวณ ได้จำนวนตัวอย่างโสเภณีตามหลักสถิติต้องไม่น้อยกว่า 359 คน

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติเชิงพรรณนา โดยการสร้างตารางแจกแจงความถี่ แผนภูมิ ร้อยละ

2) Chi - Square Test ทหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องในระดับความเชื่อมั่น 95%

5. ระยะเวลาการศึกษา

สิงหาคม 2534 - พฤศจิกายน 2534

ผลการศึกษา

1. สภาพทางสังคมของโสเภณี

โสเภณีที่ทำการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 16 - 20 ปี (ร้อยละ 38.22) มีการศึกษาชั้นประถมปีที่ 4 - 7 (ร้อยละ 76.89) เป็นหญิงภาคเหนือมากที่สุด (ร้อยละ 54.44) รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 20.00)

ร้อยละ 34.67 ของโสเภณีแอบแฝงทั้งหมดมีภูมิลำเนาในภาคใต้ อาชีพทางบ้านส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรกรรม (ร้อยละ 81.11) (ตารางที่ 1)

โสเภณีบางคนมีพี่น้องทำงานแบบเดียวกัน (ร้อยละ 4.00) ในจำนวนดังกล่าวเป็นน้องของโสเภณีคิดเป็นร้อยละ 2.44 และเป็นพี่ของโสเภณีคิดเป็นร้อยละ 1.56 (ตารางที่ 2)

2. โสเภณีประเภทโดยตรงส่วนใหญ่มักจะพักในสถานบริการ (ร้อยละ 99.33) ในขณะที่โสเภณีแอบแฝงส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่นอกสถานบริการ (ร้อยละ 78.67)

รายได้โดยเฉลี่ยของโสเภณีทั้ง 2 กลุ่มคือ 4,238.33 บาทต่อเดือน โดยรายได้ต่อเดือนของโสเภณีแอบแฝง

(4,851.67 บาท) สูงกว่ารายได้ของโสเภณีโดยตรง (3,931.67 บาท)

สำหรับภาระรับผิดชอบของโสเภณีต่อครอบครัวที่พบมากที่สุด คือการเลี้ยงดูพ่อ-แม่ (ร้อยละ 68.00)

รองลงมาคือส่งลูกเรียน (ร้อยละ 10.00) และสร้างบ้าน (ร้อยละ 4.89) (ตารางที่ 3)

3. ประวัติการเคลื่อนย้ายที่ทำงานของโสเภณีพบว่า มีการย้ายที่ทำงานคิดเป็นร้อยละ 41.11

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของโสเภณี

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	โสเภณีแอบแฝง จำนวน ร้อยละ N = 150		โสเภณีโดยตรง จำนวน ร้อยละ N = 300		รวมทั้งสิ้น จำนวน ร้อยละ N = 450	
	กลุ่มอายุ (ปี)					
< 15	0	0.00	1	0.33	1	0.22
16 - 20	37	24.67	135	45.00	172	38.22
21 - 25	53	35.33	106	35.33	159	35.33
26 - 29	41	27.33	34	11.33	75	16.67
> 30	19	12.67	24	8.00	43	9.56
การศึกษา						
ไม่ได้รับการศึกษา	10	6.67	23	7.67	33	7.33
ต่ำกว่า ป. 4	4	2.67	14	4.67	18	4.00
ป. 4 - 7	101	67.33	245	81.67	346	76.89
มศ. 1 - 3	3	2.00	2	0.67	5	1.11
ม. 1 - 3	21	14.00	15	5.00	36	8.00
ม. 4 - 6	5	3.33	1	0.33	6	1.33
ปวช - ปวส	6	4.00	0	0.00	6	1.33
ภูมิลำเนาเดิม						
ภาคเหนือ	47	31.33	198	66.00	245	54.44
ภาคอีสาน	27	18.00	63	21.00	90	20.00
ภาคกลาง	20	13.33	27	9.00	47	10.00
ภาคตะวันออก	4	2.67	1	0.33	5	1.11
ภาคใต้	52	34.67	9	3.00	61	13.56
ประเทศพม่า	0	0.00	2	0.67	2	0.44

เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการทำงานกับจำนวนครั้งของการย้ายที่ทำงานพบว่า โสเภณีที่ทำงานน้อยกว่า 1 ปี มีการย้ายที่ทำงานอย่างมากเพียง 1 ครั้ง ในขณะที่โสเภณีที่ทำงานมากกว่า 1 ปีขึ้นไป จะมีการย้ายที่ทำงานมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป (ตารางที่ 4) และในการย้ายที่ทำงานดังกล่าวเป็นการย้ายภายในจังหวัดเดียวกัน (ร้อยละ 32.43) ย้ายข้ามจังหวัด และข้ามไปต่างประเทศ ร้อยละ 67.03

และ 0.54 ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ช่วงเวลาที่กลับบ้านเป็นประจำของโสเภณีพบว่า ช่วงวันสงกรานต์เป็นช่วงเวลาที่กลับบ้านมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 58.07 และช่วงปีใหม่กับตรุษจีน รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 26.51 และ 5.78 ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นลูกคนที่เท่าไร ในครอบครัวกับการประกอบอาชีพเป็นโสเภณีของพี่

ตารางที่ 2 แสดงการมีพี่น้องทำงานแบบเดียวกันของโสเภณี

	โสเภณีแอบแฝง (N = 150)		โสเภณีโดยตรง (N = 300)		รวมทั้งสิ้น (N = 450)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีน้องทำงานแบบเดียวกัน	1	0.67	10	3.33	11	2.44
มีพี่ทำงานแบบเดียวกัน	0	0.00	7	2.33	7	1.56
ไม่มีพี่น้องทำงานแบบเดียวกัน	149	99.33	283	94.33	432	96.00

ตารางที่ 3 แสดงภาระที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวของหญิงโสเภณี

ภาระรับผิดชอบ ต่อครอบครัว	โสเภณีแอบแฝง (N = 150)		โสเภณีโดยตรง (N = 300)		รวมทั้งสิ้น (N = 450)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องรับภาระใดๆ	25	16.67	41	13.67	66	14.67
ต้องรับภาระ						
- ส่งพ่อแม่	90	60.00	216	72.00	306	68.00
- ส่งลูกเรียน	27	18.00	18	6.00	45	10.00
- สร้างบ้าน	4	2.67	18	6.00	22	4.89
- อื่นๆ	4	2.67	7	2.33	11	2.44

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการทำงานกับจำนวนครั้งของการย้ายที่ทำงานของโสเภณี

ระยะเวลาที่ทำงาน	จำนวนครั้งของการย้ายที่ทำงาน						รวมทั้งสิ้น
	0	1	2	3	4	5	
น้อยกว่า 3 เดือน	38 (97.44%)	1 (2.56%)	-	-	-	-	39 (8.67%)
3 - 5 เดือน	51 (86.44%)	8 (13.56%)	-	-	-	-	59 (13.11%)
6 - 8 เดือน	25 (83.33%)	5 (16.67%)	-	-	-	-	30 (6.67%)
9 - 11 เดือน	37 (94.87%)	2 (5.13%)	-	-	-	-	39 (8.67%)
1 - 5 ปี	110 (41.51%)	138 (52.08%)	10 (3.77%)	4 (1.51%)	2 (0.75%)	1 (0.38%)	265 (58.89%)
6 - 10 ปี	4 (22.22%)	9 (50.00%)	3 (16.67%)	1 (5.56%)	1 (5.56%)	-	18 (4.00%)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะการย้ายที่ทำงานในแต่ละครั้งของโสเภณี

ลักษณะการย้ายที่ทำงาน	โสเภณีแอบแฝง (N = 57)		โสเภณีโดยตรง (N = 128)		รวมทั้งสิ้น (N = 185)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ย้ายข้ามจังหวัด	13	22.81	111	86.72	124	67.03
ย้ายภายในจังหวัดเดียวกัน	44	77.19	16	12.50	60	32.43
ประเทศอื่น	0	0.00	1	0.78	1	0.54

หมายเหตุ: เฉพาะผู้ที่เคยย้ายที่ทำงาน

ตารางที่ 6 แสดงช่วงเวลาที่บ้านเป็นประจำของโสเภณี

ช่วงที่บ้านเป็นประจำ	โสเภณีแอบแฝง (N = 162)		โสเภณีโดยตรง (N = 253)		รวมทั้งสิ้น (N = 415)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สงกรานต์	78	48.15	163	64.43	241	58.07
ปีใหม่	43	26.54	67	26.48	110	26.51
ตรุษจีน	15	9.26	9	3.56	24	5.78
ลอยกระทง	1	0.62	8	3.16	9	2.17
อื่นๆ	25	15.43	6	2.37	31	7.47

หมายเหตุ: ตอบได้หลายคำตอบ

น้องในครอบครัว พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องทั้งหมดกับการเป็นลูกคนที่เท่าไรในครอบครัวของโสเภณีเองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องที่เป็นผู้หญิงกับการเป็นลูกคนที่เท่าไร

ในครอบครัวของโสเภณีเอง ก็มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) (ตารางที่ 7)
5. รายได้ในปัจจุบันและภาระความรับผิดชอบต่อครอบครัวในปัจจุบัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดที่จะย้ายที่ทำงานของโสเภณีในขณะนั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องที่เป็นผู้หญิงกับการเป็นลูกคนที่เท่าไรในครอบครัวของโสเภณี

พี่น้องที่เป็นผู้หญิง	ตัวเองเป็นลูกคนที่เท่าไรในครอบครัว			รวมทั้งสิ้น
	คนพี่สุด	คนกลาง	คนน้องสุด	
1 - 2 คน	72 (45.57%)	40 (25.32%)	46 (29.11%)	158 (100%)
3 - 4 คน	30 (14.15%)	125 (58.96%)	57 (26.89%)	212 (100%)
5 คนขึ้นไป	4 (5.00%)	68 (85.00%)	8 (10.00%)	80 (100%)
รวมทั้งสิ้น	106	233	111	450

$$X^2 = 97.13, df = 4, P < 0.05$$

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการติดเชื่อเอดส์ต่อการทำงาน พบว่า ถ้าโสเภณีติดเชื่อแล้ว ส่วนใหญ่จะกลับบ้าน (ร้อยละ 85.33) ส่วนหนึ่งเลิกอาชีพแต่ไม่กลับบ้าน (ร้อยละ 6.00) และไม่เลิกอาชีพแต่ย้ายไปอยู่ที่อื่น (ร้อยละ 3.33) และมีผู้คิดฆ่าตัวตายร้อยละ 0.67

เมื่อถามการปฏิบัติตัวภายหลังจากการติดเชื่อเอดส์ พบว่า จะให้แขกใช้ถุงยางอนามัยทุกคน (ร้อยละ 89.33) อยู่คนเดียวไม่ยุ่งกับใคร (ร้อยละ 5.56) และผู้ที่ตอบว่าไม่ต้องสนใจอะไรทั้งสิ้น (ร้อยละ 1.56)

วิจารณ์ผล

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า

1. แนวโน้มที่หญิงภาคใต้จะหันมาประกอบอาชีพเป็นโสเภณีภาคใต้เองมีเพิ่มขึ้น โดยพบว่า ในการศึกษาครั้งนี้มีหญิงที่มีภูมิลำเนาเดิมจากภาคเหนือคิดเป็นร้อยละ 54.40 รองลงมาคือ จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 20.00 และจากภาคใต้ร้อยละ 13.56 ซึ่งต่างจากภาพรวมของโสเภณีในอำเภอหาดใหญ่ที่เคยศึกษาโดย ชาญณรงค์ เอื้อโกวิทอุทัย เมื่อปี พ.ศ 2528⁽⁴⁾ ซึ่งพบว่าภูมิลำเนาเดิมของหญิงดังกล่าว มาจากภาคเหนือร้อยละ 76.70 จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 6.30 และจากภาคใต้ร้อยละ 5.70 ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจและควรตระหนักเป็นอย่างยิ่ง

2. อัตราการเคลื่อนย้ายที่ทำงานของโสเภณี พบว่ามีการย้ายที่ทำงานอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 41.11 การเคลื่อนย้ายที่ทำงานของโสเภณีจะมีมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป ในโสเภณีที่มีประวัติการทำงานมานานเกินกว่า 1 ปี โดยพบว่าเป็นการย้ายข้ามจังหวัดและไปต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 67.57 (67.03 + 0.54) และเป็นที่ย้ายในจังหวัดเดียวกันคิดเป็น

ร้อยละ 32.43

เมื่อศึกษาถึงปัจจัยที่คิดจะย้ายที่ทำงาน พบว่า รายได้ในปัจจุบันขณะทำการศึกษาและภาระรับผิดชอบต่อครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดที่จะย้ายที่ทำงานแต่อย่างใด

3. ประวัติการเป็นลูกคนที่เท่าไรในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพเป็นโสเภณี แต่เมื่อเปรียบเทียบตัวโสเภณีกับจำนวนลูกสาวในครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่มีจำนวนลูกสาวค่อนข้างน้อย (น้อยกว่า 4 คน) ลูกสาวคนโตมีแนวโน้มในการมาประกอบอาชีพเป็นโสเภณี ในขณะที่ครอบครัวที่มีลูกค่อนข้างมากหรือมีลูกสาวค่อนข้างมาก(มากกว่า 4 คน) ลูกสาวคนกลางมีแนวโน้มในการมาประกอบอาชีพเป็นโสเภณีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ฉะนั้น การชักจูงเพื่อเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมในการประกอบอาชีพเป็นโสเภณีควรคำนึงถึงองค์ประกอบดังกล่าวด้วย

สรุป

จากข้อมูลที่ได้ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า การที่หญิงที่มีภูมิลำเนาเดิมจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาทำงานในอาชีพนี้เพิ่มขึ้น ลักษณะการเคลื่อนย้ายที่ทำงานและช่วงเวลาที่กลับบ้านเป็นประจำ ทำให้เกิดข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ของงานควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ ดังนี้

1. ปัญหาการประกอบอาชีพเป็นโสเภณี ไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะหญิงในภาคเหนือ ควรให้ความสนใจในทุกภาคและโดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งปัญหาพื้นที่แหล่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเคลื่อนย้ายถิ่นของประชากร และคาดว่าในอนาคตจะมีแนวโน้มที่หญิงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะหันไปประกอบอาชีพนี้เพิ่มขึ้น จึงควรเร่งแก้ปัญหาในกลุ่มหญิงดังกล่าวอย่างจริงจัง

2. การเคลื่อนย้ายที่ทำงานของโสเภณีเกิดขึ้นอย่างน้อยหนึ่งครั้งขึ้นไป (ร้อยละ 41.11) ซึ่งในจำนวนดังกล่าวเป็นการเคลื่อนย้ายข้ามจังหวัดสูงถึง 67.03 ลักษณะดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการควบคุมการแพร่กระจายโรคเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์เป็นอย่างยิ่ง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหามาตรการในการติดต่อ (Contact) หรือติดตาม (Follow-up) โสเภณีที่ได้ย้ายถิ่นที่ทำงานเหล่านั้น ให้เป็นระบบ

3. โสเภณีที่มีความคิดว่าเมื่อติดเชื้อเอดส์แล้วจะไม่เลิกประกอบอาชีพนี้ แต่จะย้ายไปอยู่ที่อื่น และไม่สนใจอะไรทั้งสิ้น รวมถึงการไม่ใส่ใจในการให้แขกใส่

ถุงยางอนามัย เป็นกลุ่มที่น่าเป็นห่วงไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากลุ่มที่คิดแก้ปัญหาด้วยการฆ่าตัวตายเช่นกัน จึงควรให้ทุกฝ่ายมองปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับโสเภณีที่ติดเชื้อเอดส์จากการประกอบอาชีพนี้อย่างเที่ยงธรรม และกระตุ้นให้โสเภณีเกิดความสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคมอย่างถูกต้องและด้วยคุณธรรมที่ดี

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณนายแพทย์ประดิษฐ สินธวณรงค์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยตรวจแก้ไขรายงานนี้

เอกสารอ้างอิง

1. กองกามโรค กรมควบคุมโรคติดต่อ . ข้อมูลสถิติงานควบคุมกามโรค ปีงบประมาณ 2534. เอกสารอัดสำเนา.
2. ศูนย์กามโรคและโรคเอดส์เขต 12 สงขลา กรมควบคุมโรคติดต่อ. รายงานการสำรวจแหล่งแพร่ช่วง 1 - 12 มกราคม 2534. เอกสารอัดสำเนา.
3. ภัสสร ลิมานนท์, เพ็ญพร ธีระสวัสดิ์, นพวรรณ จงวัฒนา, มยุรี นกยูงทอง. การศึกษาลักษณะด้านประชากรและพฤติกรรมของสตรีขายบริการทางเพศ. รายงานการวิจัย กรุงเทพมหานคร สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534:34.
4. ชาญณรงค์ เอื้อโกวิทธุ์ชัย. การคุมกำเนิดและการทำแท้งของหญิงอาชีพพิเศษในอำเภอหาดใหญ่. วารสารกรมการแพทย์ 2532;14:505-511.